

Suomalainen rauhanturvajoukko Suezille

Israelin, Ranskan ja Englannin yhteinen hyökkäys Suezin kanavalle alkoi lokakuun 1956 lopulla. Neuvostoliitto ja Yhdysvallat pääsivät nopeasti yhteisymmärrykseen siitä, että oli vaadittava sotatoimien lopettamista. Tätä koskeva päätöslauselma hyväksyttiin YK:ssa, ja aselepo pääsi alkamaan 7. marraskuuta.

YK:n piirissä syntyi ajatus, että perustettaisiin erityinen rauhanturvaamisosasto erottamaan sodan osapuolia ja valvomaan aselevon toimeenpanoa. Silloin käytettiin tosin vielä "poliisitoiminnan" nimeä, mutta pian omaksuttiin käsite rauhanturvaaminen (engl. peace-keeping). Myös Suomea pyydettiin osallistumaan osaston perustamiseen.

Asian lainsäädännöllistä pohjaa selvittäessä todettiin, ettei asevelvollisia voitu määrätä ulkomaisiin sotilastehtäviin. Vahvuudeltaan 250 sotilaan komppania muodostettiin vapaaehtoisista vakinaisen väen upseereista ja aliupseereista sekä reserviläisistä. Eduskunta hyväksyi "valvontajoukon" lähettämisen 16. marraskuuta.

Suomea pyydettiin myös lähettämään YK:n pääsihteerin käyttöön sotilasneuvonantaja. Siihen tehtävään tasavallan presidentti nimitti kenraalimajuri Armas Martolan, joka oli viimeksi toiminut Suomen Punaisen Ristin puheenjohtajana.

Suomalainen rauhanturvajoukko lähti Suezille joulukuun alussa. Sen henkilöstö oli kokenutta sotilastehtävissä, osa sodan käyneitä veteraaneja, mutta uudenlaisesta tehtävästä ei paljonkaan tiedetty eikä ohjesääntöjä ollut. Myös sotilasvarusteet sopivat huonosti eteläiseen ilmastoon.

YK:n rauhanturvaamiseen lähetetty komppania toimi hallinnollisesti puolustusministeriön alaisena. Tällä ratkaisulla haluttiin välttää se, että puolustusvoimien joukkoja käytettäisiin ulkomailla. Puolustusvoimien tehtävä rajoittui kotimaan puolustamiseen.

Ensimmäinen YK-komppania selvisi tehtävistään hyvin, ja puolen vuoden päästä sen toimikautta jatkettiin. Vuoden kuluttua alkuperäisen tehtävän aloittamisesta Suomen hallitus kuitenkin päätti palauttaa komppanian kotimaahan. Päätökseen vaikuttivat osaksi taloudelliset ja ehkä pääosin poliittiset syyt. Hallitus katsoi, ettei ollut hyödyllistä sitoutua pitemmäksi ajaksi Lähi-itään, missä tilanne saattoi kärjistyä uudelleen sodaksi. Toisaalta YK-komppania oli jo täyttänyt tehtävänsä Suomen solidaarisuuden osoituksena YK:lle ja myös päänavaajana rauhanturvatoiminnalle, josta vähitellen tuli olennainen osa Suomen puolueettomuutta korostanutta ulkopolitiikkaa.

Lähteinä mm: Jarl Kronlund - Juha Valla, Suomi rauhanturvaajana 1956 - 1990 (1996), s. 113 - 131 ja Juhani Suomi, Kriisien aika (1992), s. 63 - 64.